

قانون تنظيم بخشي از مقررات مالي دولت

مصوب ۲۷/۱۱/۱۳۸۰ مجلس شوراي اسلامي

قانون تنظیم بخشی
از مقررات مالی
دولت

● ماده ۶۹ -

● کلیه اراضی، املاک و ابنیه‌ای که برای استفاده وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی از جمله مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام یا تابع مقررات و قوانین خاص است به یکی از طرق قانونی تملک شده است و یا به نام آن وزارتخانه، مؤسسه خریداری شده یا می‌شود متعلق به دولت بوده و **در اسناد مالکیت آنها نام دولت جمهوری اسلامی ایران** به عنوان مالک با حق استفاده وزارتخانه یا مؤسسه مربوط درج می‌گردد. تغییر دستگاه بهره‌بردار در هر مورد به عهده هیئت وزیران می‌باشد. کلیه اسناد، سوابق، مدارک موجود مرتبط با این اموال در اختیار وزارت امور اقتصادی و دارایی (اداره کل اموال دولتی) قرار می‌گیرد و در خصوص واگذاری حق استفاده از ساختمانهای مزاد دستگاه‌های مذکور مطابق بند «ب» ماده (۸۹) این قانون اقدام خواهد شد.

مصوب

۲۷/۱۱/۱۳۸۰

مجلس شورای
اسلامی

**قانون تنظیم بخشی
از مقررات مالی
دولت**

● **تبصره ۱** - اراضی ملی و دولتی و منابع طبیعی که حسب اختیارات قانونی دستگاه‌ها برای واگذاری جهت مصارف عمومی یا اختصاصی اشخاص غیر دولتی در اختیار آنها می‌باشد و تاکنون واگذار نشده از جمله اراضی در اختیار وزارت جهاد کشاورزی موضوع مواد (۳۱) و (۳۲) «لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی احیا و واگذاری اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۱/۱/۱۳۵۹» شورای انقلاب و اراضی موضوع «قانون زمین شهری مصوب ۲/۶/۱۳۶۶» تابع مقررات مربوط است و چنانچه دستگاه‌های اجرایی، نیروهای مسلح و سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام یا تابع قوانین و مقررات خاص است برای نیازهای عمومی و عمرانی و یا عوض آن نیاز به این اراضی داشته باشند در حدی که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد با رعایت مفاد این ماده به صورت بلاعوض در اختیار آنها قرار خواهد گرفت.

● در مورد اراضی واگذار شده توسط کمیسیونهای مواد (۳۱) و (۳۲) قانون مذکور و هیئت‌های واگذاری زمین مشروط بر آنکه مطابق طرح مصوب احیا گردیده‌اند چنانچه در داخل حریم و محدوده قانونی شهرها قرار گرفته و مالکیت اراضی به وزارت مسکن و شهرسازی یا سازمانهای تابعه منتقل گردیده است وزارت مسکن و شهرسازی و سازمانهای تابعه مکلف‌اند اسناد این اراضی را با قیمت کارشناسی روز بدون لحاظ کردن ارزش افزوده ناشی از سرمایه‌گذاری انجام شده توسط سرمایه‌گذاران به آنها منتقل نمایند.

مصوب

۲۷/۱۱/۱۳۸۰

**مجلس شورای
اسلامی**

قانون تنظیم بخشی
از مقررات مالی
دولت

● **تبصره ۲ -** فروش و واگذاری املاک و اراضی که دولت حق استفاده از آنها را در اختیار شرکتهای دولتی قرار داده است نیز موکول به تصویب هیئت وزیران است مگر آنکه مورد نیاز دستگاههای این ماده باشد که به ترتیب مقرر در آن در اختیار وزارتخانهها و مؤسسات دولتی قرار میگیرد.

● **تبصره ۳ -** نحوه تنظیم اسناد اراضی و سایر اموال غیر منقول طرحهای عمرانی موضوع ماده (۱۱۳) «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱/۶/۱۳۶۶» که مجری آن وزارتخانهها و مؤسسات دولتی میباشند تابع مقررات این ماده خواهد بود.

● **تبصره ۴ -** تعیین بهرهبردار، بهرهبردار، چگونگی تنظیم سند عرصه و اعیان املاک و اراضی که برای استفاده دولت و یا مؤسسات دولتی وقف شده است با رعایت وقفنامههای مربوط تابع ترتیبات مقرر در این ماده خواهد بود.

● **تبصره ۵ -** واگذاری حق استفاده از اراضی و املاک این قانون به نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی و مؤسسات خیریه و عامالمنفعه با تصویب هیئت وزیران در جهت تحقق اهداف و احکام برنامههای پنج ساله و قوانین مربوط امکانپذیر خواهد بود. پس از رفع نیاز آنها به تشخیص وزارتخانه مربوط و تصویب هیئت وزیران، ملک یا زمین مورد واگذاری به دولت اعاده خواهد شد.

مصوب

۲۷/۱۱/۱۳۸۰

مجلس شورای

اسلامی

● **تبصره ۶** - چنانچه املاك و اراضي كه به موجب
وظايف قانوني سازمان جمع‌آوري و فروش اموال
تمليكي در اختيار اين سازمان قرار گرفته است، مورد
نياز دستگاه‌هاي دولتي باشد، حسب مورد با پيشنهاد
وزير يا بالاترين مقام اجرايي دستگاه مستقل و تصويب
هيئت وزيران و با رعايت شرايط اين ماده در اختيار آن
دستگاه قرار مي‌گيرد.

● سازمان جمع‌آوري و فروش اموال تملیكي مكلف است
براي تسهيل در اجراي اين ماده فهرست اموال غير
منقول در اختيار خود را به هيئت دولت ارائه نمايد.

● **تبصره ۷** - عدم اجراي اين قانون توسط هر يك از
مقامات و كارمندان در حكم تصرف غير مجاز در
اموال دولتي محسوب مي‌شود.

**قانون تنظیم بخشی
از مقررات مالی
دولت**

● **تبصره ۸** - به منظور فراهم آوردن موجبات تسریع در رفع اختلافات مربوط به ساختمانها، تأسیسات و اراضی وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکتهای دولتی و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی، نیروهای نظامی و انتظامی که در گذشته بر اساس نیازها و ضرورتهای مختص اوایل انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی، بدون اخذ مجوز قانونی و موافقت متصرف پیشین یا با موافقت آن تصرف گردیده و در حال حاضر مورد نیاز متصرفان پیشین می‌باشد کمیسیون مرکب از نمایندگان تام‌الاختیار وزرای امور اقتصادی و دارایی، مسکن و شهرسازی، جهاد کشاورزی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و نماینده تام‌الاختیار وزرا یا بالاترین مقام اجرایی دستگاه‌های مستقل طرف اختلاف با مسئولیت معاونت حقوقی و امور مجلس رئیس‌جمهور تشکیل گردد.

● اجرای حکم این ماده در مورد ساختمانهایی که مورد تصرف نهادها و نیروهای مسلح زیر نظر مقام معظم رهبری است با رعایت نظر موافق آن مقام خواهد بود. آرای صادره کمیسیون فوق‌الذکر برای دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط لازم‌الاجرا است. در صورت عدم اجرای آرای مذکور در مهلت تعیین شده به هر دلیل توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است معادل ارزش قیمت روز مایملک مورد تصرف را بنا به پیشنهاد کمیسیون مذکور بر حسب مورد، بدون الزام به رعایت محدودیتهای جابه‌جایی در بودجه جاری و عمرانی، از بودجه سنواتی دستگاه مذکور کسر و به بودجه دستگاه اجرایی ذی‌نفع اضافه نماید.

مصوب

۲۷/۱۱/۱۳۸۰

**مجلس شورای
اسلامی**

● **تبصره ۹** - سازمان ثبت اسناد و املاك كشور، اسناد اراضي و املاك دولتي را بر اساس اين قانون و يا اعلام وزارت امور اقتصادي و دارايي و بدون نياز به اخذ نظر سازمان متصرف و يا سازماني كه اسناد مالكي را در اختيار دارد اصلاح و سند جديد صادر مي نمايد. با صدور سند جديد، اسناد قبلي از درجه اعتبار ساقط خواهد بود.

● **تبصره ۱۰** - وزارت امور اقتصادي و دارايي موظف است بانك اطلاعاتي جامع از اراضي و املاك دولت موضوع اين قانون با استفاده از تجهيزات رايانه اي تهيه و در اختيار دستگاه هاي اجرايي قرار دهد.

قانون تنظیم بخشی
از مقررات مالی
دولت

● ماده ۸۹ -

● به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اجازه داده می‌شود:

● الف: پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام و خاتمه یافته غیر مورد نیاز و مصالح و تجهیزات مازاد طرح‌های خاتمه یافته را پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و با رعایت مقررات مربوط، به طور نقد یا اقساط از طریق مزایده طبق قوانین و مقررات مربوطه به فروش رسانده و وجوه حاصل را به درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز نمایند. این حکم شامل شرکتهای دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی نیز می‌شود.

● ب: حق استفاده از ساختمانهای مازاد بر نیاز دستگاه‌های وابسته به وزارتخانه‌ها، مؤسسات و سازمانهای دولتی در مرکز به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیئت وزیران در استانها به پیشنهاد استاندار یا رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان و تصویب شورای برنامه‌ریزی بلاعوض به دستگاه‌های دولتی نیازمند واگذار گردد.

مصوب
۲۷/۱۱/۱۳۸۰
مجلس شورای
اسلامی

قانون تنظیم بخشی
از مقررات مالی
دولت

● ماده ۹۱ -

● به دستگاه‌های اجرایی اجازه داده می‌شود از محل بودجه‌های پیش‌بینی شده در این قانون، ساختمان‌هایی را که به تشخیص سازمان میراث فرهنگی کشور، دارای ارزش فرهنگی و تاریخی هستند و با کاربری‌های مورد نظر دستگاه قابل تطبیق هستند و ساختمان‌های حریم آنها، طبق تشخیص سازمان میراث فرهنگی کشور، خریداری و با نظارت سازمان میراث فرهنگی کشور نسبت به تعمیر، تجهیز و بهره‌برداری از آنها اقدام نمایند.

● برای تحقق این هدف، وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی و جهاد کشاورزی موظف‌اند با تقاضای دستگاه اجرایی خریدار و موافقت فروشنده نسبت به تأمین زمین جایگزین برای اجرای این حکم و تملك املاك و ساختمان‌های موضوع این ماده با دریافت بهای عادلانه اقدام نمایند.

مصوب
۲۷/۱۱/۱۳۸۰
مجلس شورای
اسلامی

قانون تنظيم بخشي
از مقررات مالي
دولت

● ماده ۱۰۰ -

● ه وزارت مسکن و شهرسازي (سازمان ملي زمين و مسکن) اجازه داده مي شود نسبت به واگذاري اراضي دولتي با کاربري عمومي (آموزشي، ورزشي، بهداشتي و فرهنگي) به سازمان دولتي ذي ربط به قيمت تمام شده و به بخش غير دولتي به قيمت کارشناسي روز به صورت اجاره به شرط تملیک (حداکثر بيست ساله) اقدام نمايد.

مصوب

۲۷/۱۱/۱۳۸۰

مجلس شوراي

اسلامي

قانون تنظيم بخشي
از مقررات مالي
دولت

● ماده ۱۱۰ -

● وزارت جهاد کشاورزي موظف است اراضي واگذار شده توسط هيئتهاي واگذاري زمين را بدون استثنا و بدون هيچ پيششرطي به کشاورزان متقاضي خريد با حفظ کاربري کشاورزي حداكثر قيمت منطقه‌اي زمان واگذاري به صورت نقد يا اقساط بفروشد و درآمد حاصله را به حساب درآمد عمومي (نزد خزانه‌داري كل) واريز نمايد.

● تبصره- وزارت جهاد کشاورزي مكلف است اراضي مورد نياز براي ايجاد مجتمعهاي دامپروري (شرکتهاي صنعتي دامداري) را با قيمت منطقه‌اي با اقساط پنج‌ساله در اختيار سرمايه‌گذاران و بهره‌برداران قرار دهد.

مصوب
۲۷/۱۱/۱۳۸۰
مجلس شوراي
اسلامي

قانون تنظيم بخشي از مقررات مالي دولت

قوانين مرتبط با شهرداري

مصوب ۲۷/۱۱/۱۳۸۰ مجلس شوراي اسلامي

قانون تنظيم بخشي
از مقررات مالي
دولت

● ماده ۷۳ -

● ماده (۳۲) آيين نامه مالي شهرداري ها مصوب ۱۳۴۶/۴/۱۲ به شرح ذيل اصلاح مي شود:

● ماده ۳۲ - به شهرداري هاي كل کشور اجازه داده مي شود تا مطالبات خود را با اقساط حداکثر سي و شش ماهه مطابق دستورالعملي که به پيش نهاد شهردار به تصويب شوراي اسلامي شهر مربوطه مي رسد دريافت نمايد. در هر حال صدور مفاسحساب موکول به تأديه کليه بدهي مؤدي خواهد بود.

● ماده ۷۴ -

● «قانون نحوه تأمين بودجه سازمان فرهنگي هنري شهرداري تهران و تبصره هاي آن مصوب ۱۳۷۸/۲/۱۲» به شرح زير اصلاح مي گردد:

● شهرداري تهران مکلف است در بودجه ساليانه خود چهار درصد (۴%) از درآمدهاي وصولي خود را براي امور فرهنگي، هنري و ورزشي اختصاص و در قالب بودجه سالانه به تصويب برساند. پرداخت تخصيصي بايستي به صورت ماهانه و يك دوازدهم صورت گيرد.

مصوب
۲۷/۱۱/۱۳۸۰
مجلس شوراي
اسلامي

قانون تنظیم بخشی
از مقررات مالی
دولت

● ماده ۹۰ -

● الف: به دولت اجازه داده می‌شود بر اساس پیشنهاد مشترک وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعتبارات مصوب دستگاه‌های اجرایی را متناسب با واگذاری فعالیت مدیریت شهری به شهرداری‌ها، از اعتبارات دستگاه اجرایی مربوط کسر و در اختیار شهرداری ذی‌ربط قرار دهد.

● ب: با رعایت احکام برنامه‌های توسعه، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است با تصویب هیئت دولت، متناسب با واگذاری هر یک از فعالیت‌های دستگاه‌های اجرایی به شوراهای اسلامی روستاها و دهیاری‌ها، اعتبارات دستگاه اجرایی مربوط را کسر و در اختیار شورای اسلامی روستا یا دهیاری‌های ذی‌ربط قرار دهد.

● تبصره- رعایت مفاد اصل پنجاه و پنجم (۵۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در مورد اعتبارات مذکور در این ماده الزامی است.

مصوب

۲۷/۱۱/۱۳۸۰

مجلس شورای
اسلامی

● اصل ۵۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران - دیوان محاسبات به کلیه حسابهای وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکتهای دولتی و سایر دستگاههایی که به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند به ترتیبی که قانون مقرر می‌دارد رسیدگی یا حسابرسی می‌نماید که هیچ هزینه‌ای از اعتبارات مصوب تجاوز نکرده و هر وجهی در محل خود به مصرف رسیده باشد. دیوان محاسبات، حسابها و اسناد و مدارک مربوطه را برابر قانون جمع‌آوری و گزارش تفریغ بودجه هر سال را به انضمام نظرات خود به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌نماید. این گزارش باید در دسترس عموم گذاشته شود.

مصوب

۲۷/۱۱/۱۳۸۰

مجلس شورای

اسلامی

لايحه قانوني نحوه خريد و تملك اراضي و املاك

براي اجراي برنامه هاي عمومي ، عمراني و نظامي دولت

مصوب ۱۷/۱۱/۱۳۵۸ مجلس شوراي اسلامي

● ماده ۱- هرگاه برای اجرای برنامه های عمومی، عمرانی و نظامی وزارتخانه ها یا مؤسسات و شرکتهای دولتی یا وابسته بدولت همچنین شهرداریها و بانکها و دانشگاههای دولتی یا وابسته بدولت همچنین شهرداریها و بانکها و دانشگاههای دولتی و سازمانهاییکه شمول قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام باشد و از این پس (دستگاه اجرائی) نامیده میشوند به اراضی، ابنیه، مستحدثات، تأسیسات و سایر حقوق مربوط به اراضی مذکور متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی نیاز داشته باشند و اعتبار آن قبلاً" وسیله (دستگاه اجرائی) یا از طرف سازمان برنامه و بودجه تأمین شده باشد (دستگاه اجرائی) میتواند مورد نیاز را مستقیماً" یا بوسیله هر سازمان خاصی که مقتضی بداند بر طبق مقررات مندرج در این قانون خریداری و تملك نماید.

لایحه قانونی نحوه خرید و تملك اراضی و املاك برای اجرای برنامه های عمومی ، عمرانی و نظامی دولت

مصوب

۱۷/۱۱/۱۳۵۸

مجلس شورای

اسلامی

● **ماده ۲-** برنامه های مذکور در ماده يك شامل برنامه هایی است که اجرای بموقع آن برای امور عمومی و امنیتی (دستگاه اجرائی) لازم و ضروری باشد. ضرورت اجرای طرح باید به تأیید و تصویب بالاترین مقام اجرائی (دستگاه اجرائی) برسد.

● **تبصره ۱-** دستگاه اجرائی موظف است برای اجرای طرح حتی المقدور از اراضی ملی شده یا دولتی استفاده نماید. عدم وجود این قبیل اراضی حسب مورد باید به تأیید وزارت کشاورزی و عمران روستائی یا سازمان عمران اراضی شهری در تهران و ادارات کل و شعب مربوط در استانها رسیده باشد.

● **تبصره ۲-** اداره ثبت اسناد و املاک محل مکلف است محل وقوع و وضع ثبتی ملک را با توجه به نقشه ارائه شده حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ استعلام پاسخ دهد.

لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه های عمومی ، عمرانی و نظامی دولت

مصوب

۱۷/۱۱/۱۳۵۸

مجلس شورای

اسلامی

● **ماده ۳-** بهای عادلانه اراضی، ابنیه، مستحدثات، تأسیسات و سایر حقوق و خسارات وارده از طریق توافق بین (دستگاه اجرائی) و مالک یا مالکین و صاحبان حقوق تعیین میگردد.

● **تبصره ۱-** در صورت توافق در مورد بهای عادلانه هر گاه مبلغ مورد معامله یا خسارت هر یک از مالکین بیش از یک میلیون ریال نباشد (دستگاه اجرائی) میتواند رأساً نسبت به خرید ملک و پرداخت خسارت اقدام نماید و هر گاه مبلغ مورد معامله یا خسارت هر یک از مالکین بیش از یک میلیون ریال باشد بهای خرید ملک یا میزان خسارت و انجام معامله باید بتصویب هیئت مقرر در ماده ۷۱ قانون محاسبات عمومی و در مورد شهرداریها بتصویب انجمن شهر برسد.

● **تبصره ۲-** در صورت حصول توافق (دستگاه اجرائی) موظف است حداکثر ظرف سه ماه نسبت به خرید ملک و پرداخت حقوق یا خسارات اقدام و یا آنکه انصراف خود را از خرید و تملک کتبا "بمالک یا مالکین اعلام نماید. بهر حال عدم اقدام به خرید یا اعلام انصراف در مدت مذکور به منزله انصراف است.

لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه های عمومی، عمرانی و نظامی دولت

مصوب

۱۷/۱۱/۱۳۵۸

مجلس شورای

اسلامی

● **ماده ۴-** هر گاه نسبت به تعیین بهای عادلانه اراضی و ابنیه و تأسیسات و حقوق و خسارات وارده بین (دستگاه اجرائی) و مالک توافق حاصل نشود بهای عادلانه توسط هیئتی مرکب از سه نفر کارشناس رسمی دادگستری تعیین میگردد. کارشناسان يك نفر از طرف (دستگاه اجرائی) يك نفر از طرف مالک یا صاحب حق و نفر سوم به انتخاب طرفین و در صورت عدم توافق یا استتکاف به معرفی دادگاه صالحه محل وقوع ملک انتخاب میشوند. رأی اکثریت هیئت مزبور قطعی و لازم الاجراست.

● **تبصره ۱-** در صورتیکه در محل کارشناس رسمی دادگستری وجود نداشته باشد طبق ماده ۲۹ قانون کارشناسان رسمی مصوب ۱۳۱۷ عمل میشود.

● **تبصره ۲-** هرگاه مالک یا مالکین کارشناس خود را حداکثر ظرف یکماه از تاریخ اعلام (دستگاه اجرائی) که به یکی از صور ابلاغ کتبی انتشار در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار یا آگهی در محل باطلاع عموم میرسد تعیین ننمایند و یا بعلت مجهول بودن مالک عدم تکمیل تشریفات ثبتی عدم صدور سند مالکیت فوت مالک و موانعی از این قبیل امکان انتخاب کارشناس میسر نباشد دادگاه صالحه محل وقوع ملک حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ مراجعه (دستگاه اجرائی) به دادگاه نسبت به تعیین کارشناس اقدام مینماید.

لایحه قانونی نحوه خرید و
تملك اراضي و املاك براي
اجراي برنامه هاي عمومي
، عمراني و نظامي دولت

مصوب

۱۷/۱۱/۱۳۵۸

مجلس شورای
اسلامی

● **ماده ۵-** ملاک تعیین قیمت عبارتست از بهای عادلانه روز تقویم اراضی و ابنیه و تأسیسات و حقوق و خسارات مشابهه واقع در حوزه عملیات طرح بدون در نظر گرفتن تأثیر طرح در قیمت آنها.

● **تبصره ۱-** در مواردیکه ملک محل سکونت یا ممرعاشه مالک باشد علاوه بر بهای عادلانه صدی پانزده به قیمت ملک افزوده خواهد شد. تشخیص اینکه مالک در محل ساکن است یا ملک ممرعاشه وی میباشد با (دستگاه اجرائی) است و در صورت بروز اختلاف تشخیص نهائی با دادگاه صالحه محل وقوع ملک میباشد که به تقاضای هر یک از طرفین اظهار نظر خواهد کرد.

● **تبصره ۲-** در صورتیکه طبق نظر اداره کشاورزی و عمران روستائی محل زارعین حقوقی در ملک مورد بحث داشته باشند حقوق زارعین ذینفع به تشخیص اداره مذکور از محل ارزش کل ملک به آنان پرداخت و بقیه در هنگام انجام معامله به مالک پرداخت خواهد شد. چنانچه در ملک مورد معامله ساختمانهایی روستائی فاقد سند مالکیت و نیز هر گونه اعیانی و یا حقوقی نظیر حق ریشه بهای شخم بذر کود و سایر زحماتیکه زارع برای آماده کردن زمین متحمل شده است وجود داشته باشد بهای اعیان و حقوق متعلق به آنان برابر قراردادهای موجود بین زارع و مالک و یا طبق مقررات یا عرف محل از طریق توافق یا از سوی کارشناسان تعیین و از محل ارزش کل ملک به ایشان و بقیه به مالک پرداخت میگردد.

● **تبصره ۳-** چنانچه ملک مورد معامله محل کسب و پیشه اشخاص باشد در صورتی به آن حق کسب و پیشه تعلق خواهد گرفت که حداقل یکسال قبل از اعلام تصمیم (دستگاه اجرائی) محل کسب و پیشه بوده باشد.

● **لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه های عمومی ، عمرانی و نظامی دولت**

مصوب

۱۷/۱۱/۱۳۵۸

مجلس شورای اسلامی

● تبصره ۴- نسبت به املاک موقوفه ای که طبق تشخیص سازمان اوقاف تبدیل به احسن آنها قانوناً مجاز است بطریق مذکور در این قانون اقدام و آنها را که شرعاً مجاز نیست بطریق اجاره طویل المدت عمل خواهد شد در مورد املاک اخیر در صورت وجود اعیانی متعلق به اشخاص و یا حقوق مندرج در تبصره های ۲ و ۳ ماده ۵ این قانون حقوق فوق از سوی هیئت کارشناسی مندرج در این قانون تعیین و از محل اعتبار طرح پرداخت و مال الاجاره ملك موقوفه با در نظر گرفتن پرداخت مزبور از سوی هیئت کارشناسی تعیین خواهد شد.

● تبصره ۵- در کلیه موارد مندرج در این قانون هیئت کارشناسی مکلف است براساس مقررات و ضوابط مندرج در قانون کارشناسی مصوب سال ۱۳۱۷ و سایر مقررات مربوط حداکثر ظرف یکماه نظرات خود را دقیقاً اعلام نماید. دستمزد کارشناسان طبق آئین نامه دستمزد کارشناسان رسمی و اصلاحات بعدی آن و در صورت اختلاف طبق نظر دادگاه محل مشخص و از محل اعتبار مربوط به طرح قابل پرداخت میباشد. نصف هزینه کارشناسی پرداخت شده که بعهده مالک میباشد در هنگام انجام معامله از ارزش ملك کسر میگردد.

لایحه قانونی نحوه خرید و
تملك اراضي و املاك براي
اجراي برنامه هاي عمومي
، عمراني و نظامي دولت

مصوب

۱۷/۱۱/۱۳۵۸

مجلس شورای
اسلامی

● ماده ۶- در مواردیکه (دستگاه اجرائی) مقتضی بداند و در صورت رضایت مالک عوض اراضی تملیک شده از اراضی مشابه ملی یا دولتی متعلق بخود تأمین و با حفظ ضوابط مندرج در قوانین و مقررات مربوط به مالکین واگذار مینماید. در این صورت نیز تعیین بهای عوض و معوض بعهدہ هیئت کارشناسی مندرج در این قانون میباشد.

لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه های عمومی ، عمرانی و نظامی دولت

● ماده ۷- (دستگاه اجرائی) مجاز است بجای پرداخت حق کسب و پیشه در صورت رضایت صاحب حق تعهد نماید که پس از انجام طرح محل کسبی در همان حدود به صاحب حق واگذار نماید.

مصوب

۱۷/۱۱/۱۳۵۸

مجلس شورای
اسلامی

● **ماده ۸-** تصرف اراضي ابنیه و تأسیسات و خلع ید مالک قبل از انجام معامله و پرداخت قیمت ملک یا حقوق مالک مجاز نمیباشد مگر آنکه در اثر موانعی از قبیل استتکاف مالک از انجام معامله اختلافات مالکیت مجهول بودن مالک رهن یا بازداشت ملک فوت مالک و غیره انجام معامله قطعی ممکن نگردد در این صورت بمنظور جلوگیری از وقفه یا تأخیر در اجرای طرح بشرح زیر اقدام میشود:

چنانچه مالک ظرف یکماه از تاریخ اعلام (دستگاه اجرائی) به یکی از انحاء مقرر در تبصره ۲ ماده ۴ برای انجام معامله مراجعه نکند یا از انجام معامله بنحوی استتکاف نماید مراتب برای بار دوم اعلام و پس از انقضاء ۱۵ روز مهلت مجدد ارزش تقویمی ملک که طبق نظر هیئت کارشناسی مندرج در ماده ۴ یا تبصره ۲ آن تعیین شده است به میزان و مساحت مورد تملک به صندوق ثبت محل تودیع و دادستان محل یا نماینده وی سند انتقال را امضاء و ظرف یکماه به تخلیه و خلع ید اقدام خواهد نمود و بهای ملک یا حقوق یا خسارات بمیزان مالکیتی که در مراجع ذیربط منظور میگردد از سوی اداره ثبت به ذیحق پرداخت و اسناد قبلی مالک حسب مورد اصلاح یا ابطال و مازاد سپرده طبق مقررات مربوط به صندوق دولت مسترد میشود. اداره ثبت محل موظف است براساس سند انتقال امضاء شده وسیله دادستان یا نماینده وی سند مالکیت جدیدی به میزان و مساحت اراضي ابنیه و تأسیسات مورد تملک بنام (دستگاه اجرائی) صادر و تسلیم نماید.

لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضي و املاک برای اجرای برنامه های عمومی ، عمرانی و نظامی دولت

مصوب

۱۷/۱۱/۱۳۵۸

مجلس شورای اسلامی

● **ماده ۹-** در صورتیکه فوریت اجرای طرح با ذکر دلایل موجه به تشخیص وزیر دستگاه اجرائی ضرورت داشته باشد بنحویکه عدم تسریع در انجام طرح موجب ضرر و زیان جبران ناپذیری گردد (دستگاه اجرائی) میتواند قبل از انجام معامله قطعی و با تنظیم صورت مجلس وضع موجود ملك با حضور مالك یا نماینده وی در غیاب او و نماینده دادستان و کارشناس رسمی نسبت به تصرف و اجرای طرح اقدام نماید لکن (دستگاه اجرائی) مکلف است حداکثر تا سه ماه از تاریخ تصرف نسبت به پرداخت یا تودیع قیمت عادلانه طبق مقررات این قانون اقدام نماید.

● **تبصره ۱-** مالك یا صاحب حق میتواند در صورت عدم پرداخت بها در مدت مذکور با مراجعه به دادگاه صالحه درخواست توقیف عملیات اجرائی را تا زمان پرداخت بها بنماید و محاکم صالحه به موضوع خارج از نوبت رسیدگی و حکم لازم صادر مینمایند و در صورت پرداخت قیمت تعیین شده بلافاصله رفع توقیف عملیات اجرائی بعمل خواهد آمد.

لایحه قانونی نحوه خرید و
تملك اراضي و املاك براي
اجرای برنامه های عمومی
، عمرانی و نظامی دولت

مصوب

۱۷/۱۱/۱۳۵۸

مجلس شورای

اسلامی

● **ماده ۱۰ -** چنانچه قبل از تصویب این قانون اراضی ابنیه و تاسیساتی بر اساس قوانین موضوعه قبلی به تصرف وزارتخانه ها مؤسسات و شرکتهای دولتی و یا وابسته بدولت و همچنین شهرداریها بانکها و دانشگاههای دولتی یا سازمانهاییکه شمول قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام باشد درآمده و یا در محدوده مورد نظر قرار گرفته باشد که براساس قوانین مذکور دولت مکلف به پرداخت بهای عادلانه و حقوق و خسارات متعلقه بوده ولی تعیین بهای آن و یا حقوق و خسارات متعلقه منجر بصدور نظر قطعی در مراجع ذیصلاح نشده باشد و یا به تصرف مجری طرح در نیامده باشد بها و حقوق و خسارات مربوط بشرح زیر پرداخت خواهد شد:

● الف - ارزش کلیه اعیانی اعم از هر گونه ساختمان تاسیسات مستحقات و سایر حقوق متعلقه طبق مقررات این قانون تقویم و نقداً پرداخت میشود.

● ب- بهای زمینهای دایر در بخش خصوصی بقیمت روز تقویم و پرداخت خواهد شد و بابت زمینهای موات جنگلهای مراتع و هر قسمتی که طبق قانون اساسی جزو اموال عمومی درآمده وجه پرداخت نخواهد شد. زمینهای دایر را به آن قسمت که اضافه بر حداکثر مجاز زمینهای مذکور در قانون مصوب شورای انقلاب که توسط وزارت کشاورزی پیشنهاد شده هیچگونه وجهی تعلق نمیگیرد.

لایحه قانونی نحوه خرید و
تملك اراضي و املاك براي
اجراي برنامه هاي عمومي
، عمراني و نظامي دولت

مصوب

۱۷/۱۱/۱۳۵۸

مجلس شورای
اسلامی

● **تبصره ۱-** ارزش تقویم شده زمین در صورت اختلاف نظر از طرف هیئت کارشناسان موضوع ماده ۴ این قانون با در نظر گرفتن میانگین ارزش کل مساحت هر ملک تعیین خواهد شد.

● **تبصره ۲-** هرگونه انتقال قهري و یا ملکیت مشاع به منزله يك واحد مالکیت خواهد بود.

● **تبصره ۳-** (دستگاه اجرائی) مکلف میباشند اعتبار مورد نیاز جهت اجرای مفاد ماده ۱۰ این قانون را پیش بینی و پس از تأمین اعتبار لازم به ترتیب فراهم شدن مقدمات انجام معامله قطعی حداکثر ظرف ۵ سال بهای کلیه اراضی متصرفی را پرداخت و تملك نمایند. ادارات ثبت اسناد و املاک مکلف بصدور سند مالکیت میباشند.

● **تبصره ۴-** طرحهای موضوع این قانون از تاریخ شروع به اجراء از پرداخت هر نوع عوارض مستقیم به شهرداریها مثل انواع عوارض متعلق به زمین و ساختمان و سایر اموال منقول و غیر منقول و حق تشرف و حق مرغوبیت و مشابه آن معاف هستند.

لایحه قانونی نحوه خرید و تملك اراضي و املاك براي اجرائی برنامه های عمومی ، عمرانی و نظامی دولت

مصوب

۱۷/۱۱/۱۳۵۸

مجلس شورای اسلامی

● **ماده ۱۱-** هر گاه برای اجرای طرح (دستگاه اجرائی) احتیاج به اراضی دایر یا بایر ابنیه یا تأسیسات متعلق به سایر وزارتخانه ها یا مؤسسات و شرکتهای دولتی یا وابسته بدولت و همچنین شهرداریها و بانکها و دانشگاههای دولتی و سازمانهاییکه شمول قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام است داشته باشد واگذاری حق استفاده بموجب موافقت وزیر یا رئیس مؤسسه یا شرکت که ملک را در اختیار دارد ممکن خواهد بود. این واگذاری بصورت بلاعوض میباشد و در صورتیکه مسئولین مربوط به توافق نرسند طبق نظر نخست وزیر عمل خواهد شد.

● **تبصره ۱-** در صورتیکه اراضی و ابنیه و تأسیسات یا حقوق آن متعلق بشرکت یا سازمان یا مؤسسه دولتی یا وابسته بدولت بوده و واگذاری بلاعوض آن برابر اساسنامه شرکت مقدور نباشد بهای آن براساس ارزش تعیین شده در ترازنامه شرکت قابل پرداخت است. در این صورت ملک بصورت قطعی به (دستگاه اجرائی) منتقل خواهد شد.

لایحه قانونی نحوه خرید و
تملك اراضي و املاك براي
اجراي برنامه هاي عمومي
، عمراني و نظامي دولت

مصوب

۱۷/۱۱/۱۳۵۸

مجلس شورای
اسلامی

- ماده ۱۲ - کاپیه قوانین و مقرراتیکه تا این تاریخ در مورد لایحه نحوه خرید و تملك اراضي و املاك براي اجراي برنامه هاي عمومي و عمراني و نظامي دولت تصويب شده و با این قانون مغایرت دارد از تاریخ تصویب این قانون ملغی الاثر میباشد

لایحه قانونی نحوه خرید و
تملك اراضي و املاك براي
اجراي برنامه هاي عمومي
، عمراني و نظامي دولت

مصوب

۱۷/۱۱/۱۳۵۸

مجلس شورای
اسلامی